

a  a ın

DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

Dr. Vakıf ÖZKUL

Nuri ONAT

Memduh SOYLU

Ahmet SAMUR

İbrahim FIRAT

Veysel GÜLTAŞ

Erdem GÜNDÜZ

Mehmet Ali BİLİR

Dr.Krİton DİNÇMEN

Fethi SAĞIROĞLU

İsmail BEYDEMİR

Zeki İKİNCİ

Ülkü EMİROĞLU

Ali SEYHUN

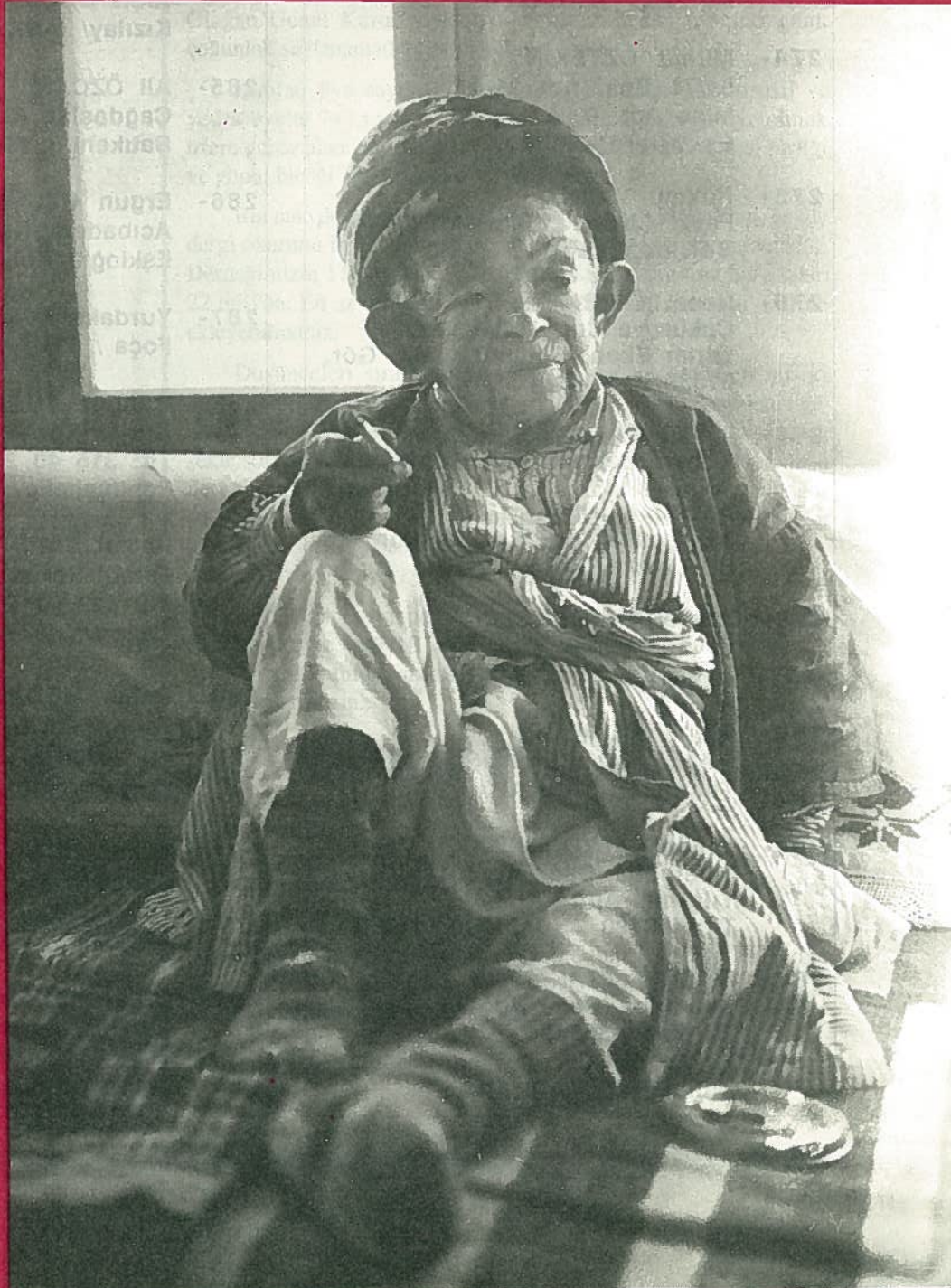
Şavaş BEYDEMİR

Şeref Bedri ERDEM

H. Cüneyt ÖZKUL

Ali ŞAHİN

4/93

ABONELERİMİZ

272- Turgut KARADAĞ
Fuzuli Cad. Hora. Apt.
B. Blok Kat: 3 MALATYA

273- Hamit MÜDERRİSGİL
Hasan Varol Mah.
1. Ara Sok. Yeni Ağin Sit.
No: 23/7 MALATYA

274- Mithat ÖZTEKİN
51/71 Sok. no: 21/A
Mine Apt. D. 4
Esendere/İZMİR

275- Hükmü YAVUZ
Fevzi Çakmak Cad. No: 2/404
Bornova/İZMİR

276- Necat ÖREN
Çukurova Üni. Ziraat Fak.
Tarım Ekon. Bölümü Araşt. Gör.
01330 / ADANA

277- İsmail KARAKAŞ
Koçan Çarşısı Ağin/ELAZIĞ

278- Ahmet GÜNDÜZ
36. Sokak. No:25/2 Yağmur Apt.
Bornova/İZMİR

279- Ahmet DEMİRKOL
Fevzi Çakmak Cad. No: 82/5
Bahçelievler /ANKARA

280- Serpil CÖMERT
Mebus evleri Ergin Sok. No: 45
Tandoğan /ANKARA

281- Levent ALTUNAY
Mitatpaşa Cad. No:801/3
Yıldırım Apt.
Tlf: 469790 35290 / İZMİR

282- B. Mete ÖZAN
Ballıbaba Sok. No:87/8
Tlf Ev: 4369486
İş: 230 50 05
Küçükesat / ANKARA

283- M. Atilla ÖZAN
Ballıbaba Sok. No:87/8
Tlf İş: 4337469
Küçükesat /ANKARA

284- Ş. Necmi ÖZER
T.C. Emekli Sandığı Gen. Md.
Arşiv D. Şb. Müdürü
Kızılay/ ANKARA

285- Ali ÖZCAN
Çağdaşlar Koop. 10.Cad.No:16
Batıkent / ANKARA

286- Ergun UZUNOĞLU
Acıbadem Günel Sokak No:10/3
Eşkıoğlu Apt. İSTANBUL

287- Yurdakul KABASAKAL
Foça / İZMİR

288- Gündüz TURAN
Gürler Sokak No:83
Tlf: 315 40 25
Yenimahalle / ANKARA

289- Necmi ŞAHİN
Farabi Sokak No: 12
Tlf: 427 51 71
Çankaya / ANKARA

290- Refah MODAN
Fatih Cad. Yıldırım. Sok.No: 24
Tlf : 5042063-64
Merter / İSTANBUL

291- Yusuf FIRAT
Sarısı Mah. İnkılap Cad No:55/2
Tlf: 45600
Alaşehir / MANİSA

292- Orhan YÜZBAŞIOĞLU
Çatalçeşme Ahmet Cevdet Paşa
Sok. 4 / 5 Tlf : 358 20 80
81110 / Bostancı / İSTANBUL

Sahibi
AĞIN Kültür ve Dayanışma Derneği
Adına
Dr. VÂKIF ÖZKUL

★

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
MUAMMER NİKSARLI

★

Yazı Kurulu
Nihat ASYALI
Dr. Vâkîf ÖZKUL
Nihat İSPİR
Rüştü ASYALI
Muammer NİKSARLI
H. Cüneyt ÖZKUL
M. Cavit ALPAŞLAN
Yıldız İRENGÜN

★

Yazışma Adresi
Necatibey Cad. Uysal Apt. No: 20/16
Tel: 230 11 54 06430 - ANKARA

★

PTT 101843 NOLU
Çek Hasabı

★

Gönderilen yazılar yayınlansın
yayınlanmasın iade edilmez ve
telif ücreti ödenmez

★

DERGİMİZ AYDA BİR ÇIKAR
Yıl: 3 Sayı: 20
NSAN- 1993
Dizgi-Grafik: Biçem Dizgi Üniteleri
Baskı: Tahran Ofset - 229 91 55

★

Kapak: Mineyikli Osman (Cüce)
70 yaşında öldü

ACI AMA GERÇEK

21. Mart. 1993 günü Ağın Kültür ve Dayanışma Derneğinin Olağan Genel Kurul toplantısı yapıldı. Birinci toplantı günü çoğunluk sağlanamadığı için bu ikinci toplantı idi.

Katılan üye sayısı (23) yirmiüç, Yönetim kurulu asil ve yedek üyeler 7+7 toplam 14, Denetim kurulu 3+3 altı üye olmak üzere görev alan zorunlu 20 üyeden 3 fazla. Buna karşın el birliği ve gönül birliği için konuşma ve öneri görmedik.

Bin tane derginin basım giderleri açık seçik ortada iken, üçyüz dergi okurunu ikiye katlayıp bu yükü düşünmekten kurtulamadık. Derneğimizin 110 üyesinin genel kurulda çıkardığımız borç tutarı 22 milyon. En az bir o kadar da dergi okurunun borcunu üzerine ekleyebilirsiniz.

Düşünceleri sıralamaya kalkarsak, en küçüğünden bir-iki bahar pikniği, pek görülmeyen ve gezilmeyen Doğu Karadeniz gezisi, bu geziyi biraz uzatıp 3-4 Türki Cumhuriyetlerini kapsar şekle sokmak, yemekli-müzikli toplantıları sürdürmek. Biraz daha ileri giderek Türkiye genelinde 50 bin liradan 30 bin eşya piyango-su bileti bastırıp satmak, Otomobilinden beyaz eşyasına kadar geniş çaplı çekiliş hazırlamak. Bir Ozanımız "İnsan hayal ettiği müddetçe yaşar" diyor, ya o yanılıyor, ya da biz.

Bir günlük sigara parasını aylık kendi dergisine vermeyenler-lemi yapacağız bunları? Türkiye'nin en büyük illerinde apartman duvarlarının tüm yüzünü kapsayan ilanları var bir çok hemşehrilerimizin.

Bu sitemlerimizi seyrekte olsa zaman zaman dile getirmeye çalışıyoruz. Yazılarıyla, maddi ve manevi katkılarıyla bizleri, yani Dergiyi ve Derneği omuzlayıp götürenleri yalnız bırakmayanlara şükran borçluyuz. Sevgili Osman Güler ağabeyimizin önerisini burada hatırlatmak istiyorum, "Her Dergi okuru, ikinci bir okur bulmak zorundadır" bunu böylece bildirin. Yani en az ikiye katlamak.

Not: Dergimizin Nisan sayısı dizgiye verilmiş olduğundan Genel Kurul Haberimizi Mayıs sayısında okumak dileği ile tüm okurlarımıza saygı ve sevgiler.

Dr. Vâkîf ÖZKUL

GÜLME EYLEMİ

Nuri ONAT

Bu sayıda psikolojik bir konuya değinmek istiyoruz. Gülmekten sözedeceğiz, bu sayıda. Bakalım sayın okuyucu kendisini hangi kümede bulacak. Yalnız şunu hemen belirtelim ki, gerçeğe uygun bir konuma girmek için, öznellikten vazgeçmek gerekecek. Çünkü, doğal olarak herkes, kendini en uygun kümeye koyacaktır. Bu tür konularda hep öznellik öne geçer.

Gülmek, tümünden ruhsal bir olaydır. İdiolarla deliler genellikle gülmezler. Debillerle embesiller gülseler bile, gerçek gülüşten uzaktırlar. Çünkü, onların ruhsal dengeleri bozulmuştur. Bunların dengeleri bozulduğu için deli ya da idiyodurlar. Bunların altüst olan dengelerinin düzelmesi olanaksızdır. Öyle ise gülmek bir denge işidir. Bu nedenle, idiyolarla deliler birkez gülmeye başlarsa, bu gülüş saatlerce sürebilir. Ne var ki, böyleleri, gülmeleri durduğunda, hiç bir ruhsal rahatlık duymazlar. Çünkü ne bir denge kurabilmişler, ne de rahata kavuşmuşlardır. Bunların gülüşleri mekanik olduğu için, rahatlamazlar. Vücut oryumuşama, gevşeme de olamaz.

Güldüğümüzde yüzümüze yayılan gerginlik belirtileri ya azalır ya da tümünden yiter.

Bakışlarımız tatlılaşır, gözlerimiz yaşarır, burnumuz sulanır. Bu sırada dünyayı ve eşyayı daha cana yakın buluruz; daha bağışlayıcı, daha hoşgörülü oluruz. Bunlarla da kalmaz, yıllarca küs olduğumuz kişilerle barışıyoruz.

Bu işler olurken kaslarımızda, sinirlerimizde yumuşama, gevşeme, soluk alışımızda rahatlatma olur. Böylece genişlemeye, çevremize açılmaya başlarız ve her düşünceyi hoş görmeye, güler yüzle karşılamaya başlarız. Kısacası, daha nazik, daha hoşgörülü, daha bağışlayıcı, daha sevimli oluruz. Gülmenin en son aşamasında, da hhhıııııııı diye bir ses çıkarırız ki, bu rahata kavuşmuş olmanın imidir. Bu son aşamada, bireyle birey, bireyle doğa, bireyle toplum arasında bir bağlantı kurulur. Buna, Uyararla uyarılan ruhsal kontak kurma denilebilir.

Kontak kurma, uyarının birden ortaya çıkmasıyla, istence dayalı olarak da, anımsamayla da kurulabilir. Daha önceden tanık olunan bir olayın yeniden yaşanması, bir kişinin davranışlarının gilenmesikon-taklar denilenebilir. Yani imgelerin yardımı ve belleğin dürtüsüyle kontak kurulabilir.

Gerçekten gülme, ruhsal sağlık imidir, bozulan dengeleri düzeltme işidir. daha da ileri giderek diyebiliriz ki, gerçekten gülme, yeniden doğmadır. Akşam gülünmüşse, o gece tatlı bir uykuya yatılır, sabah erken ve dinç kalkılır. İnsan enerji yüklüdür, yapacak iş arar, çırpınır.

Gülme süreci kısa da, uzun da olabilir. Önemli olan onu denetim altında tutmaktır, dozunu kaçırmamaktır. Yoksa sırtüstü tepinmeler, "Gelin komşular, gelin..." diye şamatalarla çevreyi ayağa kaldırmak, hem kişiliği zedeler, hem de çevreyi rahatsız eder. Kimi kez gülme, günlerce, her anımsandıkça sürebilir. Bu, uyarının yaptığı etkiye bağlıdır.

Gülme, üç türdür. Biri, kasıkları, göbeği tutarak kendini salıveren insanın gülüşü, biri, çok gürültü etmeden, daha çok gülümsemeye yakın gülüş, biri de, iki tahta parçasının birbirine vurulması gibi anlamsız gülüş. Birincisi ile ikinci gülüşler huzur vericidir, dinginleştiricidir. Ama, üçüncü gülüş sonunda, kendini yoklayan kişi, gülmeden önceki durumunun sürdüğünü görecektir; yani hiç bir psikolojik değişim, dinginlik göremeyecektir kendinde.

Birinci gülüşte, ikinci ve üçüncü paragraflarda belirtilen rahatı, huzuru, güvenceyi veren nitelikler vardır. İkinci gülüşte kişiliğin ağır bastığı görülür. Üçüncü gülüşte ise, tavanı oynatan gürültülü gülüşten sonra, birden hiç bir şey olmamış ciddiliğe dönüşen bir nitelik vardır. Buna, mekanik gülüş diyebiliriz. Psikolojik etki yapmadan top gibi patlayan, hiç bir organda yumuşama izi bırakmayan, yüzlerde, gözlerde gülümüş olmanın imlerini yansıtmayan bu gülüş, yapmacıklar, kişiliği zedeleyicidir. Bu tür gülüş.

Amerikalılar, "Birkaç saniye gülüş, birkaç dal pırzola yemiş gibi yararlıdır." diyorlarmış. Doğrudur bu söz. Ancak, gerçek gülüş için doğrudur. Yapmacık gülüşü, bu tür gülüşün dışında saymak gerekir.

Her hoşumuza giden olaylara, durumlara, anlatışlara güleriz. Bu, hayvandan ayrıldığımız bir başka niteliktir. Çünkü hayvanlar gülmez. Gülmenin seslisi, sessizi vardır ama, hayvancası yoktur.

Bir de gülümseme var. Yani hafifçe, sessizce gülmek, güler gibi yapmak. İnsanın sevimliliği, beden güzelliği, yakışımılığı gülümsemesinde görülür genellikle. Bu sırada çevresine dikkat eder, gülünecek olayları, durumları denetim altında tutan bu gülme biçimi kişiyi yüceltir, onu yerine oturtur. Onu, daha sözü dinlenir, daha görüşüne başvurulur duruma getirir.

Nelere gülündüğü önemlidir. Kimi kişiler, her şeye gülme alışkanlığındadırlar. Bunlar, ya görülen olayı, durumu ya da anlatılan fıkrayı anlamayanlardır. Sağlıksız kimselerdir. Bir de çok konuşma alışkanlığında olanlar, bir olayın gülünç yanını iyice göremedikleri için, gülünecek şey karşısında, gülünecek şeye değil de, gülünlere gülmekle yetinirler. Bu, kendi kusurlarıdır. Gülünecek şeye gülmeli, gülünmeyecek şeye gülmemelidir. En doğru davranış biçimi budur.

Kimi kişiler, her sözcüğe, her tümceye gülmek alışkanlığındadırlar. Bunlar, anlatılanı ya anlamamışlardır, ya da yalnız gülmek için mekanik yolu seçmişlerdir. Böylelerine eskilerin deyimi ile "ham ervah" denir. Bunlar, bir çevresi olmayan, olgunlaşmamış kişilerdir. Kimi kez de zeka pırlıtısı taşımayanlardır, bu gibiler. Bu, her bakımdan sayrılık bir durumdur.

Bu sayrıl durum, benim başıma geldi, anlatayım. 1985 yılında bir felç geçirmiştım. Gövdemin sol yanı durmuş, duvar gibi olmuştu. tıraş olamıyor, tırnaklarımı kesemiyordum. Bu sırada gülünç bir olay, bir durum anlatıldığında gülmeye başladıktan sonra, ne denli kendimi tutmaya çalışsam da, gülme gene sürüyordu. Bu durum, tedavim bittikten sonra da sürmüştü. Şimdi bir şeyim kalmadı, her zamanki doğal durumdayım. O zamanki gülüşlerim, tüm den sayrılıksaldı. Hastalığım sırasında çok üzölmüştüm, bayağı harap olmuşum.

Gülelim, birkaç dal pırzola için değıl, dünyayı yaşanır bulmak, çevremize saygı, sevgi sunmak için gülelim. Gülme komşuna, gelir başına, atalar sözünü hiç unutmayalım. Çünkü bir de alaylı gülüş vardır ki, bunu yegleleyenler, toplumdan soyut-

lanmış kişilerdir. Bunların gülmesi, yılanın ısırmasına benzer.

Sonuç olarak gülme ve güldürme, dozunda bırakmak koşulu ile iyi bir şeydir. Yalnız gülerken ve güldürürken kişiliğimizden ödün vermeyelim. Sanınız ki, "Çok gülen sonunda iyi güler." atasözü de bunun içindir, bunun için söylenmiştir. Bir kimseyi uğurlarken "Güle, güle! demekde boşuna olmasa gerek. Buradaki "Güle güle!"nin anlamı, için rahat olarak git demektir.

Soylu gülmenin anlamını, mekanik gülmeye feda etmeyelim. Mekanik gülme, kişilik törpüsüdür. O, yavaş yavaş ya da çabucak birden insanı ham ervam durumuna getirebilir. Bundan şiddetle sakınalım.

2. 11. 1993

AĞIN'DA BİR GÜZ

Bir güz ayında gittim Ağın'a
Yollar sessiz sakin dereler çağlar
Baktımki kar olmuş çevrede dağlar
Yapraklar dökölmüş üzömsüz bağlar.

Kuşlar göç eylemiş gitmiş çölüne
Dökölmüş Keklikler Baraj gölüne
Biz hasret kalmışız onun diline
Nerede kaldı o güzel günlerin Ağın.

Bağa iner üzömlerin dererdik
Hem söyler hemde gülerdik
Üzömleri toplar malez yapardık
Sucuğun bastığın hoş olur Ağın.

22/12/1992
Zeki İKİNCİ

BİZİM ELLER

Osman Tepesi kaç avcı çıktı başına
Söylese de sorabilsem evcik taşına
Çok keklık kurban gitti yaşam savaşına
Alkına! parmak öten dillerin hani?..

Böğürtlenli yerden bir yol buldum geçmeğe
Gel dedin fellahlar, şıfa suyum içmeğe
Yüzüm yuğdum birkaç para koydum çeşmeğe
Bu hikmete eren var mı kimlerin hani?

Baraj gölü bölük bölük çalkalanırken
Deryadaki sular dönüp halkalanırken
Sallandı kayıklar, sular dalgalanırken
Çaylardaki boz bulanık sellerin hani?

Bu sene ekin bol, geniş tuttuk harmanı
Buğdaylar sarardı orak biçme zamanı
Savurmak için buğday sap ve samanı
Harman makinesi elek tellerin hani?

Gene de coşmuş dereler gümbürder çağlar
Bahar gelince yeşle bürünür dağlar
El ele verelim dostlar kazılsın bağlar
Kazma kürek var mı ola bellerin hani?

İğde kokan dallarında bir kuş olaydım.
Körpe çiçek gibi ellerinde solaydım
Hopta yemlik olup eteğine dolaydım
Sarı sarı gonca veren güllerin hani?

Memduh SOYLU
20. Ağustos 1992
Yalova

— KIRMITIKGİLİN İSMAİL —

Ahmet SAMUR

Ağın Dergisinin yayınlandığı ilk dönemden bu güne kadar, Ağın'la ve Ağın'lıyla ilgili, çeşitli yazılarını okuduğumuz bir abimiz var... Bilhas- sa folklor araştırmaları yaptığı için, iyice tanıma ihtiyacını bir Ağın'lı olarak hisseder- dim. Yaz tatilinden ve birlikte yaptığımız çalışmalardan da istifade ederek bir gün: «Bu gün varız, yarını bilemiyoruz... Bir aysberg gibi kaybolup gitme. Seni tanımaya hakkımız olsun. Sen herkesi tanıtıyor sun yazılarını. Peki sen kimsin? Lütfen kendini tanıtır mısın İsmail Abi» dedim.

Kendisi ve geçmişleri ile ilgili belgeleri göstererek anlatmaya başladı:

«Ben, tüfekçi, Kırmıtıkgilin İsmail Nazım; Bölükbaşigilin (Ağın'lı) Adıgüzel'in oğluyum. Babam gibi rahmetli olan Köse Baba bizim soyumuzu çok güzel araştırmış. Aşağı yukarı 300 sene eveline kadar soy ağacımız çıkarılmıştır. Ben, Bölükbaşigilin 6. kuşağı ola- rak hayatımı idame ettiriyorum.

Seferberliğin ilk yıllarında dedem, bir yıl sonrada babam askere gitmiş. Babam as- kerliğini dokuz buçuk yıl yapmış. Askerlik sırasında Çemişgezik'li olan annemle evlen- miş. 1924 yılında askerliği bitmiş. Ben, 1925 yılında isotlar (biberler) bozulduğu zaman doğmuşum.

Çocukluk yıllarım, her Ağın'lı çocuk gibi alaca entari ve ayağımda yemeniyle geçti. Lollardaki eski mektepte okudum. Askere geç gideyim diye nüfusa 1927 li yazılmışım. Evde inek ve eşekleri suarmaya gönder- mesinler diye Pala Memet'ten beni okula yazdırmasını istemişim. İlk öğretmenim. Çüngüşlü Nejat Delikanlı idi. Dördüncü sınıfa kadar O ukuttu. Beşinci sınıfta öğretmenim Reşat Ergönül'dü. Tifoya yakalandım. Beşinci sınıfı üç yıl okudum. O yıllarda çok dayak yedim.

Ağında ortaokul yoktu. Arapkirdeki ortao- kula yazıldım. Birinci yıl, dört arkadaş bir odada tandır ekmeğe talim ederek okuduk. 1939 daki Erzincan depreminde, eski kilise

olan okulumuzun duvarları çatladı. Ancak okula orada devam ettik.

Ortaokuldan sonra, o zaman «canlı kayıt kabul» denen yatılı okullardan müracaat etmediğim kalmadı. Değişik nedenlerle hiç birine giremedim. En çok üzüldüğüm de Devlet Konservatuarına giremeyişi oldu. Çalgı sınavına girmiştım. İlkokul mezunları o sinava giriyormuş. Ben sinava girdiğim zaman ortaokul mezunuydum. Sahipsiz ve bilgisizdim demek ki...

1946 da asker oldum. Kbanda bando kontenjanı olmadığından Diyarbakır'daki şubeden bando sınıfına yazıldım. Nota öğrenmenin başka yolu yoktu. 10. tümene Van'a gönderdiler. Çok iyi müzisyenlerle çalıştım. Müziğin teknik yapısıyla askerde tanıştım.

Askerlikten sonra Adana Halkevinde müzik kolu başkanlığı yaptım. 1958-68 yılları arası müziği ticari olarak icra ettim. Ağın'ta ilgili müzik çalışmalarım çok yüzeyseldi. Emekli olduktan sonra bilimsel çalışmaya başladım.

Ortaokuluda sayarsak 1938 den bu yana hep gurbette oldum. Çeşitli işlere girdim çıktım. 1941 de Ankara Hava Dikimevinde ilk işe girdim. Sonra Devlet Konservatuarında yardımcı kaloriferci oldum. Polis Enstitüsünde odacı kadrosuyla kütüphane memurluğu yaptım. 1951 de Mustafa Baytaş Adana'ya çağırdı. DDY geçici işçi kadrosuyla 14 ay orada çalıştım. Ağın'a geldim. Evlendim. Çalgıcılık yaptım.

İkincigilin Mahmut Elazığ'da, Orman İşletmesindeydi. Çağırdı. İşe aldı. Bir buçuk yıl sonra tekrar Adana'ya, DDY girdim. 1968 de

Malatya'ya tayin oldum. 1979 da sicil şefi olarak emekli oldum.

1981 den bu yana Ağın ve çevreci folklorunu araştırıyor, araştıranlara yardımcı oluyorum. Önce sözcükler, masallar ve deyimlerimizi yazdım. arşivledim. Kitap olacak kadar birikiminin var. Emekli maaşıyla kitap basmak mümkün olmuyor.

Çağımız değişim çağıdır. -Dün bugün değildir. Bugün, yarın olmayacak.» Folklor, halkın binlerce yıllık kültür ürününün çalkalana çalkalana bu günlere getirdiği yağ ürünüdür. Bu ürünü kaybetmemek, yaşatmak gerektiğine inanıyorum.

Derlemelerimizin Türk folkloruna kazandırılması, Ağın halk kültürü diye bilinmesi büyük arzumdur. Az bir gayretle bu işin olacağını sanmıyorum. İş bilen, iş bitiren hemşehrilerimizin konuya eğilmelerini rica ediyorum.

Hayri Gençosman benim rehberimdi. Nuri Onat destek oldu. «Fantazilere kaçmadan yaz.» derdi.

Ağın'lılara ve Ağın için çalışanlara başarılar diliyorum.»

İşte sayın Ağın'lı hemşerilerim, Ağın Dergisinin saygın okuyucuları, Kırmıktıgılın Tüfekçi Adıgüzel Eminin oğlu İsmail Beydemir bu...

Ağın'da herkese şaka yapan, belki herkese muhalif gözüken, aşırı derecede Ağın'lı, yüreği temiz bir abimiz.

İşlerinde başarılar diliyor, sağlıklı, uzun seneler temenni ediyorum. Çelebi Deresindeki annuhtarın kökünü başşah etmez inşaallah...

Sevgi ve saygılar sunuyorum...

04/08/1992

Ağın

— GÜLEMEZSİN Kİ —

Özlemim kalmadı dersem, eski günlerden
İnanma sen bana, bilki kederden
Hem gözlerinin rengini, hem de sesini
Hergün yaşıyorum seni, her gün yeniden...

Gözlerim dahıyor, seni arıyor
İçimde bin sızı, hergün kanıyor.
Sevda pınarlarım akmaz, kurudu.
Büyük Sahra gönlüm, seni bekliyor.

Söylenir şarkılar en tiz tellerden
Sevda yolu geçilmez, gonca güllerden,
Huzur bulur ruhum, kapanır gözüm,
Bir damla düşerse, güzel gözlerden...

Akar göz yaşlarım silemezsin ki
Nasıl sevdim seni, bilemezsin ki
"Gel gör sevdiğini" diyemiyorum
Kurur dudagında teebessüm, gülemezsin ki...

Ahmet SAMUR
9 Temmuz 1988

DERGİ ÜZERİNE DÜŞÜNCELERİM

İbrahim FIRAT

Ağın Fikir ve Sanat Dergisinin ilk sayısından beri abonesiyim. Her sayısının gelmesini sabırsızlıkla bekleyen hasta bir abonesiyim. Her sayısında Ağın'ı yaşayıp, kendimi Ağın'da sanıp, hasret gideriyoruz ailecek.

29. 12. 1992 tarihinde özel bir nedenle Ankara'ya gitmiştim. Gitmişken derneğin genel merkezine uğrayıp gelişmeleri yakından göreyim dedim ve uğradım. Hem çok sevindim; hem de çok üzüldüm!

Neden sevindim; anlatmaya çalışayım.

1- Öz vertiyle çalışan, derginin çıkması için hiç bir fedakarlıktan kaçınmayan,

keâdi işindende önemli sayan Sayın Dr. Vakıf ÖZKUL'un duyarlılığına sevindim. Kendi muayenehanesinin bir bölümünü bu iş için ayırmış hemde bir kuruş kira talebinde bulunmadan. Bu fedakarlığa ve duyarlılığa sevindim.

2- Derginin varlığını sürdürmesi için duyarlı Ağınlıların göndermiş olduğu resim, yazı, şiir ve bilmecelelerin çokluğuna sevindim.

3- 100-200-bin nüfuslu il ve ilçelerin bile çıkaramadığı bir dergiyi 2500-300 nüfuslu bir Ağın ilçesinin bu güzellikte bir dergiyi çıkarmasına çok sevindim.

4- Bir kaç sayının basım ücretini bazı abonelerin tek başına karşılamakta gösterdiği duyarlılığa sevindim.

Kısacası güzel olan herşeye sevindim.

Üzüldüm demiştin; anlatmaya çalıştım.

1- Ankara'ya çok yakın oldukları halde bu güzel yayının çıkmasına yardımcı olmayan Ağın'lıların olduğuna üzüldüm.

2- Kalemi çok kuvvetli olan Ağınlıların dergiye yazı göndermediklerine üzüldüm.

Dergi ellerine geçtiğinde sevinçle okuyup daha sonra bu yayının nasıl basıldığını, nasıl ellerine ulaştığını, bu işin nasıl yürüdüğünü düşünmeyenlere üzüldüm.

4- Yönetim kurulunda olupta yönetimden habersiz olanlara üzüldüm.

5- Haftalık ve yıllık toplantılara haberi olupta katılmayan daha sonrada en ağır eleştirilerde bulunanlara üzüldüm.

6- Abone olupta abone paralarını aylardır ödemeyenlere üzüldüm.

7- Yönetimdekilerin abone paralarını ödemeyenleri dergide teşhir etmemelerine üzüldüm. Velhasıl üzüntüm sevincimi kursağında koydu desem yalan olmaz.

Öğrendiğim kadariyle 1992 hesaplarına göre derginin bir sayısının basımı 5-5 buçuk milyon liraya maloluyor. Tabi bu 1993 yılında belki de 7-8-milyonu bulacak

Derginin şu anki abone sayısı 280 civarında. Abone ücretlerini muntazam ödeyenlerin sayısı ise 150-yi bulmuyor. Bir kısmı 60-bin, bir kısmıda 120-bin lira

ödemiş. Buna rağmen dergi bugüne değin varlığını sürdürmüş. Bu kadar duyarsız Ağınlıların olduğuna inanmadım.

Yılda 120-bin liranın aileye yük getireceğine inanmıyorum. Günümüzde bir paket sigara 8-10-bin lira. 10-paket sigara parası ayıramıyormuyuz? Ayda 10 bin liradamı ayıramıyoruz? Ailece bir günlük gezilerimizde veriyoruz 100-150-bin lira. 120-bin lirayı bir yılda ödeyemiyoruz. Pek gülünç geliyor bana bu gibi düşünceler. Sanırım konu 120-bin lira değil. Olaya sıcak bakmama ve duyarsız olma asıl mesele.

Yönetimde olanlarada diyeceklerim var; gücenmesinler. 2-yıldır hep göndermişler ödeyip ödemeyen ayırımı yapmadan. Ama bir sayıyı bu konuya ayırıp açıkça belirtmişler ödeme yapmayanları. Darılma gücenme olmaz bu konuda. Nasıl Ağın'ı seviyorsak, Ağın düşün ve Sanat Dergisini severek okuyorsak, gelişmesini sabırsızlıkla bekliyorsak; abone ücretlerini de severek ödemeliyiz. Bu konuda yazılan yazılardan da gocunup alınmamalıyız.

Bugüne değin çıkan sayılarda emeği geçen herkezi, yazısı yayınlansın yayınlanmasın yazı gönderenleri ve dergiye abone olupta aksatmadan abone paralarını ödeyenleri binlerce kere kutluyor ve teşekkürler ediyorum kendilerine.

Dileğim odur ki, bundan böyle daha duyarlı olur, daha fazla malzeme gönderir ve maddi katkıda bulunuruz derginin bundan sonraki sayılarının çıkmasında. Bu inançla tüm Ağınlıları dergiye abone olmaya çağırıyor ve saygılar sunuyorum.

ALASEHİR

TÜRKÜ DEYİNCE

Veysel GÜLTAŞ

Renk ustası Bedri Rahmi Eyüboğlu bir şiirinde şöyle der "Şairim/Zifiri karanlıkta gelse şiirin hası/Ayak seslerinden tanırım/Ne zaman bir köy türküsü duy-sam/Şairliğimden utanırım.."

Evet... Türküler... Türkülerimiz... Bizi biz yapan türkülerimiz... Çaresizliğine direnç, umutsuzluğuna umut katan türkülerimiz... Soframıza bereket, aşımıza tuz, yüreğimize ışık salan türkülerimiz.

Dünü bugüne getiren, yıkım günlerinde, sancıları damıtıp içimize bilinç taşıyan hep türkülerimiz olmuştur. Türkülerimizle var olmuş, türkülerle yaşam sevincini tatmıştır Anadolu insanı. Bir ulusu ulus yapan onun kültürüdür. Halk biliminin en başında da onun türküleri gelir. Anadolu insanı türkülerine çok şey borçludur. Toprağın tadı, gurbetin acısı, mahpusluğun sancısı, dostluğun erdemi hep türkülerimizde yatar. Hangi güçlü söz şu dizelerin burukluğunu içimize taşır! "Yağmur gibi yağar başıma taşlar/İlle dostun gülü yareler beni." Hangi ezgi insan tut-saklığını bu denli yalın anlatır! "Mahpushane seni yapan kör olsun/Kör olsun da iki elleri kırılsın.."

Bir halk ozanımız bir söyleşisinde şöyle demişti: "Bir memleketin türkülerini yapanlar, o memleketin kanunlarını yapanlardan daha güçlüdürler." Ondan olsa gerek, padişahın acımasız fermanlarına karşın insan onurunu ko-

ruyan Hekimoğlu'nun, zalimlere direnen Pir Sul-tan'ın, bugün bile içimizde yaşaması, bu sözün ne denli haklı olduğunu göstermektedir. Onların türküleri, suların çakıl taşlarını arıtmaması gibi, dünü bugüne getirip, bilincimizi tazelemekte, içimizi ısıtmaktadır. Yaşayan yalnız insan onurunu savu-nanlardır.

Halkımızı tanımak istiyorsak, Anadolu insanı-mızla kaynaşmak istiyorsak, türkülerimizi bilmek zorundayız. Türkülerimizi bilmek geçmişimizi bil-mek demektir. Türkülerimizi tanıtmak, aydın olmak demektir. Türkülerimizi sevmek, insanımızı sev-mek demektir. 'Düşünüyorum Öyleyse Vurun' adlı kitabında İlhan Selçuk türkülerin önemini şöyle vurgular:".. Halkın bağrından yükselen ezgileri duymayan ezgilerin ardındaki yaşantıların kökenlerine inemez, yaşadığı toplumun hayat da-marlarında dolaşan sımsıcak kanı pompalayan yüreğin açmazlarını bilemez. Halktan koparak, toplumuna yabancılaşan aydınlar, aydınlaşmak olanağını yitirirler..."

Her sabahın bir sahibi vardır diyor, Ruhi Su.. Türküler ustasının insanı insan yapan, özüne öz katan, yüreğimizi ısıtan şu dizelerinin sıcaklığını gelinde hep birlikte dinleyelim derim; diken içindeler/Ama gül gibiler/Hapisteler ama/Şarap gi-biler/Balçık içindeler/Ama gönül gibiler/Gece içindeler/Ama sabah gibiler..."

ALAŞEHİR, 22. 1. 1993

İNSANLIĞA AĞIT

Erdem GÜNDÜZ

Biz Ağın'lı gençler olarak, her zaman için, büyüklerimizden, haksız olaylara karşı, tepkisiz kalmamayı öğrendik.

Şu sıralarda, ulus olarak, oldukça sıcak günler yaşamaktayız. Özellikle Bosna-Hersek'teki olaylardan dolayı. Bu insanlarla, aynı dini paylaşmamız ya da başkaca kültürel özelliklerle köklü bir kaynaşmışlık içerisinde olmamız, bu vahşete tepkili olmamızı gerektiren bir durum. Ancak, bunları gözardı ettiğimizde bile, duyarlı insanlar olarak olaylar karşısında sessiz kalamayacağımızı açıkça görebiliriz.

Hayretler içinde görüyoruz ki her zaman insan haklarının ateşli savunucusu olan "UYGAR BATI" onbinlerce insanın gözleri önünde katledilmesine kollarını bile kıpırdatmadan seyirci kalıyor. Kendisini dünya jandarması olarak gören Amerika Birleşik Devletleri ise el altından müdahale edilmesine engel olmaya çalışıyor. Çünkü Bosna,Hersek'ten elde edebileceği bir çıkarı yok. Eğer bu zavallı insanların A.B.D.'nin sömürebileceği petrol yatakları olsaydı, yardıma koşan ilk ülke A.B.D. olurdu. Petrolü galon galon sömürebilirdi ama insan kanından bir kâr çıkaramaz.

Uygar batı ve A.B.D. bu insanların ölümünden başlıca sorumlu olarak vahşi Sırp'ları değil, kendilerini görmelidirler. Çünkü açıkça olmasa da Sırp'ların kafatası avcılığına onlar sebep olmuşlardır.

Ben küçük bir doğu kasabasının çocuğu, ancak uygar batının kinden daha duyarlı bir insanı olarak, kendimi bunları yazmak ve diğer duyarlı insanlarla paylaşmak zorunluluğu duydum. Tüm duyarlı insanları bu vahşete dur demeye çağırıyorum.

AĞIN

Y A Z I K

Bir şarkının

nakarat ezgisi gibi

Baş kaldırdı, kaldıracak yürüdüğüm.

Yirminci yüzyıldayız

(... sözde)

İnsanlar boğazlanıyor günümüzde

göz göre göre.

Duyarsız olmuş

yüzyıl insanları

Belkide gelmemekte işine

Bir ananın gözyaşı var

altı aylık bebeğinde

Bebek kanlar içinde

Yaşama doymamışlığın verdiği burukluk

Ve sıkılan kurşunun

Şaşkınlığı var gözlerinde

Ne yazık

ne yazık ey insanlık

şaşıyorum

Yaşıyorum demene

Erdem GÜNDÜZ

AĞIN

ÖLMEKLE TÜKENİLMEZ

Mehmet Ali BİLİR

Milattan önce yaşayan Filozof Aristo, "İnsanları yöneten kişilerin dürüst, bilgin, çalışkan, adaletli olmaları gerekir." demiş. Ve ekliyor: "Eğer öyle değilse, yönetilenlerin yönetenlere karşı bağırması, haykırması, hakkını savunması için tüm gücü ile uğraşması gerekir."

Demokriselerde yöneten devletten aldığı güce dayanarak her şeyi yapar anlamında düşünmek insanı yanılgılara götürür. Şayet bu yapılsa veya bunu yapanlar çıkarsa Demokrasi-nin gerçek sahibi halk yığınları, kurdukları Demok-ratik Örgütleri ile haykırarak karşı çıkarlar. Canları pahasına inandıklarını savunurlar. Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyet Türkiye'si'ni de özellikle 1950 seçimlerinden sonra O'nun ilkelerinden "yeri geldikçe" deyip, taviz vere vere bugüne değin getirdik. Bence ilk taviz ezanın tekrar arapça okunmasıyla başladı. İşte Atatürk'ün ilkelerinden taviz vermeyenler, müsbet bilimden yana olanlar,

ulusumuzu çağdaş medeniyet seviyesine yükseltmek isteyen kişiler kuruluşlar kınandılar. Bilerek bilmeyerek ezildiler, parçalandılar, yer yer kapatılanlar oldu. 12 Eylül'de kapatılan parti ve sendikalar bunun canlı örnekleridir.

İşte, Atatürk ilke ve Devrimlerinden, taviz vermeden, "müdahale nereden gelirse gelsin ne pahasına olursa olsun", diyen ve var gücü ile kalemi ile mücadele eden, topluma yön veren, sarsılmaz bilinci ile bizi aydınlatan yazar UĞUR MUMCU'yu ve daha O'nun gibi düşünen Bahriye Üçok, Muammer Aksoy gibi kişileri, çağdaşlığı benimsemeyen, aydınlıktan, bilimden korkan örümcek kafalılardan başka kim vurabilir? Ama bu zavallıların bilmediği bir şey var: Çağdaş düşünce vurularak yok edilemez. Bir vurulur, bin doğar.

Tüm aydınların, Atatürkçülerin başı sağolsun, kahrolsun karanlık güçler.

31. Ocak 1993

HEYBELİ'DE BİR KASIM

SONU AKŞAMI

-VI-

Dr. Kriton DİNÇMEN

Aslına bakarsan, bana verilmek istenen bu dersleri hiç de öğrendiğimi söyleyemem. Zaten, öğrenmiş olsaydım, bu puslu Kasım gecesinde Çamlıman'ında ikimizin de işi ne!...

Mutlu, başarılı, huzurlu, etrafına gülücük ve iltifatlar dağıtıp kazıklar atan bir beyefendinin böyle "hastaca" davranışlarda bulunmasına, kendisi ile hesaplaşmasına ne gereği, ve, en önemlisi, ne de vakti var... "Ciddi" bir yaşam içinde böyle "boş şeyler"e yer var mı? Belirli bir işi ve sosyal yeri olan bir beyefendi için "zamanını böylesine öldürmesi", "böyle şeylere kafasını yorması" ne ayıp! Gülerler insana...

Ne yaparsın ki, ben hiç bir zaman "beyefendi", "beyefendi gibi" olmadım, daha doğrusu olamadım... İçimden hiç gelmedi bunlar. Belki de bende, diğerlerine göre bir eksiklik var... Yahut da, bende bir şeyler bozuk da, diğerlerinin yaptıklarını istesem de yapamıyorum... Fakat, emin ol ki, bu halim de çok hoşuma gidiyor... Ne yaparsın!..

Nasıl olmam gerektiği, olayların nasıl olmalarının gerektiği beni hiç ilgilendirmedim. Tek ilgilendiğim şey, (şu anda) ve (burada) ne olduğumdur; ve, kendime karşı hiç bir ikiyezlülüğe, hiç bir yalana kaymadan

dürüst olabilmem. Tüm uğraşım, kendimi olabildiğince aldatmadan kendimle namuslu bir ilişkiyi sürdürebilmem oldu... Onu da ne dereceye kadar yapabildiğimi bilmiyorum; ama, bu geceki konuşmamız da içimdeki bu gereksinmeden kaynaklanıyor.

Düne baktığımda, hiç te önemli bir şey elde edemediğimi görüyorum. Düşünüyorum da, daima, güç elde edilene karşı beni çeken bir şey duydum içimde; ve, çoğunlukla da kaybettim... Ne yaparsın ki, kolay şeyler beni ilgilendirmedim... Gururuma yediremiyordum kolay elde edilenle uğraşmayı. Benim için daima bir sorun oldu bu gururum... Şimdi çok iyi anlıyorum, bu gururum, içimdeki güvensizlikten, kendime karşı beslediğim bu güven eksikliğinden kaynaklanıyor. Ve, işte, bu güvensizlik beni daima zora yöneltti.

Fakülte hayatımın ilk yıllarına kadar kendimle sürekli bir savaş içinde idim. Her an ve her şey için kendimle, bu en büyük düşmanım ile uğraş verdim. Ne yazık ki, sana anlattığım bu uzun çaba yıllarımı tam bir yenilgi dönemi izledi... Ada'daki her tarafından buz gibi bir rüzgârın girdiği, sofadan oda kapısını açmağa çalıştığımda pencerelerden sızan esinti sahnalarının karşı koyması ile karşılaştığım soğuk oda-

daki nemli yatağıma kıvrıldığımda, daima gözlerimi tavana diker, Yukarıdaki'nden ertesi sabah beni uyandırmamasını dilerdim.

Miskinliğim ve korkaklığım nedeniyle bir türlü bu işi kendim beceremediğimden, yatağa her girişimde aynı isteği tekrarlamamdan başka bir seçeneğim yoktu... Ve, her akşam, aynı odada, aynı öldürücü sıkıntının tekdüzeliği içinde aynı sözleri yıllarca tekrarladım durdum... Ertesi gün tekrar uyanıp bir evvelki günün aynı boğucu saatlerini yeniden geçirmek için...

Aslına bakarsan, benim bu söylediklerimi dinliyecek bir Yukarıdaki'nin var olduğuna pek inanmazdım... Ama, işte ya varsa, benim bu yıllarca tekrarladığım yakarmamı hiç olmazsa bir gün gerçekleştirebilir umudu ile yineleyip durdum...

En güzel, en verimli gençlik yıllarımın böyle hastacasına bir boşluk içinde geçmesini düşünebilir misin? Halâ, o soğuk odadaki nemli yatağa kıvrılıp gözlerimi tavana diktığımı tüm canlılığı ile anımsarım.

Yıllardan sonra, bu Yukarıdaki'nden umudum kalmadı... Bu kapı da, böylece kapandı...

Tam bir hiçlik içinde kalmıştım... Bunca verdiğim kavga, tutunmağa çalıştığım dallar, sığınaklarım teker teker ellerimden kayıyor, ve ben, tekbaşına kendimle karşı karşıya kalıyordum... Ölüm, çok çekici bir kurtuluş yolu gibi gözüküyordu bana... Ne var ki, onu gerçekleştirebilecek kuvveti bulamamıştım kendimde, yoktu o cesaret bende... Kendimden öğrenerek, var olduğuna inanmadığım bir Yukarıdaki'nden istenebilecek en büyük bir dileği benim için yerine getirmesini dua etmekten başka ne gelirdi elimden!..

Bir de, insanın kendi yaşamını bitirebilmesi ereğini, (hayattan kaçma) veya (korkaklık) diye nitelendiriyorlar mı, işte o zaman, benim de böyle konuşanları

öldüresim geliyor! Zavallılar, çok kez, hayatlarını sona erdirmekten başka bir çıkar yolun olmadığını kendileri de görüyorlar; ne var ki, bu işi beceremeyince, yalancı bir kahraman edası ile, bunun (korkaklık) olduğunu ilân ederek kendi kişiliksizliklerini örtbas etmeğe çalışıyorlar. Ve toplum da, tüm kuruluşlarıyla bu yalanı desteklemeğe çalışıyor. İşte, böyle yalanlar beni çıldırtıyor; tüm bu yalanlardan, bu yalanları söyleyenlerden öğreniyorum...

Ben, hiç olmazsa, bu işi çok istememe karşın beceremediğimi söyleyebiliyorum... İşin sonunu getiremedimse de, hiç olmazsa, bu akşam bunu sana korkmadan, utanmadan açıklayabiliyorum... Tüm hayatıma içimde sakladığım, etrafımdakilerin ve hatta kendimin de anlamasından ve bilmesinden sakındığım bunca tortuyu boşaltmak istiyorum bu gece... Bu gece, tüm bu yükten kurtulmak istiyorum; bu işi bu gece bitirmek zorundayım, dostum... Önümdeki yol çok kısaldı... Yolun sonu göründü, ve artık kararlarımı ertelememe pek olanak da yok. Bu karanlık gece, suya yansıyan hüznünlü ölgün ışıklar, çamların uğultusu ile açıktaki fırtınanın sesi ve tüm bu yeniden ortaya çıkmış ölü yüzler, zaman-zaman uşçuşan kargalar ile denizden göklere fırlayıp ışık ve sese dönüşen şehvet dolu sandal, varlığımın tüm bu parçalanmış öğeleri bana, bu hikâyemi bitirmeme güç vereceğinden eminim.

Sular katılaştı... Gel, elini verirsen bana, ikimiz de yürürüz... Tâ ki, açıklardaki bize gel diyen o sandala rastlayıncaya kadar... Orada huzur, arzulu bir kadının sevişmeden sonraki şehvetli gevşekliği içinde bizi bekliyor. Gemicileri kendi içlerine sokarak onlarla bir olan deniz kızlarının sesine tutun, kaçırma elinden!.. Bizi o sandala onlar götürecektir bu gece... Orada ki, renkler ile sesler duygulara dönüşür...

(Devamı Gelecek Sayıda)

AĞIN

Evlerde sessizlik
Damlarda boşluk, yıkılmış tavan
Ağın güzellikler yurdudur
Çökmesin başımıza aman!...

Tepelerde çınlar Ağın'ının sesi
Görülür bir resim gibi
Ağın'ın Uzunl Mahallesil...

Bademler arasında süzülür bir yol
Huzur ve sessizlik bu yoldadır
Ne silâh ister, ne karakol
Kara kışlar içinde
Öten kuşlar daldadır...

Yukarı çıkan taş merdivenli evler,
Maziyi söyler
Şimdi ihtiyar devler...
Sakallı dayının evi dımdık
Gül nineye emanettir şimdik...
Terkedip giderse son kalan
Yine de ses gelir Ağın dan...

Fethi SAĞIROĞLU
27 - XII - 1992

Ağın yöresi ağzı nın İstanbul ağzına göre incelenmesi

Yazan: İsmail BEYDEMİR

Anadolu'nun her yerinde olduğu gibi; Ağın yöresi dilinin de İstanbul diline göre büyük ayrıcalıkları vardır. Yeni harflerin kabulünde Anadolu halkının bu dil özellikleri önemsenmeden, İstanbul dilinin konuşulup yazılması yeğ görüldüğünden, alfabe-mizin Ağın yöresi dilinin yazımlanmışına yetme-mesi nedeniyle; özel sesler veren işaretler kulla-nacağız (transkripsiyon yapacağız). Bunun için:

- 1- Transkripsiyon işaretler.
- 2- Genel dil fonemlerindeki değişimler.
- 3- Bir seslinin yerini başka bir sesliye bırakması.
- 4- Bir sessizin yerine başka bir sessizin gel-mesi.
- 5- Bazı sessizlerin sertleşmesi.
- 6- Bazı sert sessizlerin yumuşaması.
- 7- Bazı sessizlerin ikiye katlanması.
- 8- Bazı fonemlerin yer değişmesi.
- 9- Bazan artık bir fonemin gelmesi.
- 10- Bazı fonemlerin düşmesi.
- 11- Bazan bir sözcükteki birkaç fonemin bir-den değişmesi.
- 12- İstanbul ağzına göre; büyük ses uyumu-na daha çok özen gösterilmesi.
- 13- Gene İstanbul ağzına göre; küçük ses uyumunun daha çok uyulması gibi bölümlerde yöremiz dilinin incelenmesini yapacağız.

1- ÖZEL İŞARETLER (transkripsiyon):

a) E harfiyle yazılarak, okunurken değişik bir eğim verilerek, alt çenenin biraz daha öne veril-mesi ile çıkartılan sese (é) işareti koyacağız. El eliynen yılan tut, yarısını yalan tut, diye yazar-

ken, buradaki insan eliyle yabancı anlamındaki EL birbirine karışmakta, atasözü de anlamsızlaşmak-tadır. İstanbul dilinde bile bu ayrım, söylenirken belirlenir. Bunun için biz; yad éller aldı beni, émine, héç, éy, gétme gibi sözcüklerde (é) işaretini kullanacağız.

b) İstanbul dilinde H harfi ile yazılıp, tam ni-teliği deyimleneyen gırtlaktan gelen bir ses gerek-lidir. Bunun için (ĠH) diye bir işarete gerek görülmektedir. Böylece; ĠHuy, ĠHarğhurum, ĠHoyrat, Ġhortlağh gibi sözcüklerimizi ancak ya-zabiliriz.

c) Yöremizin her yönüyle folklor nirengisi olan Hozakpur köyünde, gırdaktan patlayarak çıkan VA gibi heceler bazan değişik verilir. Vallahi denilirken bu patlamayı Va yerine sert (QO) işaretini kullanacağız. Ö harfi yerine gene gırtlaktan patlayan (QÖ) işaretini kullanacağız, (Sqönemki) gibi.

7) C ve J harfleri bir çok yerde seçilmeyecek durumda birlikte söylenir. ÇEJCE-BİCJİK gibi değişik durumlarda, hangi harf önde olursa o har-fin sesi ağırlık taşıyacak şekilde kullanacağız.

2- GENEL DİL FONEMLERİNDEKİ (görüngülerindeki) DEĞİŞMELER:

A FONEMİ:

a) Yabancı kökenli olup yöremiz diline geçmiş sözcüklerde, ince sesli bir heceden sonra gelen A yerini E ye bırakır: Şeftelü, Birez, Terezi gibi.

b) H den sonra gelen A lar E olur: Hemit, Heram, Hemam gibi.

c) Kalın hece ile başlayıp, ince hece ile biten sözcüklerde, baştaki A harfi E olur: Emele, Ejcele Esger gibi.

B FONEMİ:

- a) Bazı sözcüklerin başındaki B harfi P olur: Paja gibi.
- b) Bazan B harfi M olur: Mahana gibi.

C FONEMİ:

- a) Çoğunlukla C harfi CJ diye söylenir: Yolcî, Bocjik, Gêdicî, Bacji gibi.
- b) Bazan D olur: Kurcalama - Gurdalama gibi.

Ç FONEMİ:

- a) Bazan J olur: PiÇ-Pij gibi.

D FONEMİ:

- a) Bazı sözcüklerin başındaki D harfi T olur: DUT-Tut, DİKEN-Tiken gibi.

E FONEMİ:

- a) İstanbul dilindeki bozulmaları redderek, Gardeş, Ana Alma, Bağhca gibi, A olarak değişir.
- b) Bazan yerini Ö ye bırakır: Yevmiye - Yövmiye gibi.

F FONEMİ:

- a) Bazan F harfi düşer: Çift - Çüt, Yufka - Yuğha gibi.
- b) Bazan F harfinin önüne veya ardına gelen harfler, yerlerini başka harflere bırakırlar: Sofra - Sufra, Sofu - Sofi gibi.

G FONEMİ:

- a) Bazan K olur: Gölge - Kölge gibi.

Ğ FONEMİ:

- a) Bazan V olur: Soğuk - Sovuğh gibi.
- b) İki sesli arasına geldiğinde, yumuşaklığını yitirir: Değil - Degül, Beğen - Begen, Eğer - Eger, Dügün - Dügün gibi.
- c) Bazan iki sesli arasında vurgu gücünü yitirir: Ağa - Aga

ĞH FONEMİ:

- a) Ğh harfi alfabemizde yoktur. Bu sesin H harfinin bozulmuşluğu olarak kabulü yanlıştır; çünkü her H harfi Ğh olmaz: Sulha, Zöhür, Aha gibi.

H FONEMİ:

- a) Çoğunlukla yukarda örneğini verdiğimiz GH olur: Hanım ĞHanım, Harput - Ğharput, Hoş - ĞHoş, Huy - ĞHuy gibi.
- b) Bazan sözcüklerin başına artık olarak gelir: Avlu - Havlu, yahut Havul, Ayva - Hayva, Elbet - Helbet gibi.
- c) Bazan sözcükten düşer: Abdullah - Abdulla gibi.
- ç) Bazan önündeki harfle yer değiştirir: Yahya - Yayha gibi.

I FONEMİ:

- a) Bazan İ olur: Sıcak - Sicağh gibi.
- b) Bazan U olur: Sıvamak - Suvama, yazı - yazu gibi.
- c) Bazan sözcükten düşer: Satılık - Satlığh gibi.

İ FONEMİ:

- a) Bazan E olur: Nine - Nene, Zincir - Zencir gibi.
- b) Bazan é olur: İyi - éyi, Hiç - Héç, Gitmek - Gétme, İl - él gibi.
- c) Bazan I olur: Çizgi , Çızgı gibi.
- ç) Bazan Ü olur: Çekiç - Çeküç, Dizme - Düzme gibi.
- d) Bazan artık olarak sözcüğün başına gelir: Yirmi - İgirmi, Raf - İraf, Ramazan - İramazan, Rezil - İrezil, Rahmet - İrehmet gibi.

J FONEMİ:

- a) Bazan C olur: Jandarma - Candarma, Japon - Capon gibi.

K FONEMİ:

- a) Çoğunlukla son -hecede ĞH olur: Çok-Çoğh, Arka-Arğha, Korku-Gorğhu gibi.
- b) Bazan mastar sonlarında CİK, jİK eki ile yer değiştirir: Darılmak - Darılmajik, Sevmek - Sevme-cik gibi.
- c) Çoğunlukla G olur: Kemik - Gemük, Kendi - Gendü, Keçi - Geçi.
- ç) Bazan N harfi ile birlikte olur: Tüfek - tüfenk gibi, Fişek - Fişenk gibi.

L FONEMİ:

a) Bazan kendinden sonraki harfle yer değiştirir: Yalvamak - Yavlama gibi.

M FONEMİ:

- a) Bazan N olur: Komşu , Gonşi, Şimdi - Şindi gibi.
b) Bazan B olur: mumbar - Bumbar gibi.
c) Bazan Ğh olur: Tulum - Luluğh gibi.

N FONEMİ:

- a) Bazan G olur: Onü - Ogü gibi.
b) Bazan K olur: Görünme - Gözükme gibi.
c) Bazan V olur: Yalnız-Yalavuz gibi.
ç) Bazan artık olarak sözcüğe girer: Yaya - Yayan, Fırsat - Fırsant, Kılık - Gılınç gibi.

O FONEMİ:

- a) Bazan U olur: Sofra - Sufra, Somak - Somağh gibi.

Ö FONEMİ:

- a) Bazan é olur: Öyle - éle, Böyle - Béle, Öte - éte gibi.
b) Bazan O olur: Kör - Kor, Nankör - Namkor gibi.
c) Bazan Ü olur: Köfte - Küfte, Öğütmek - Üğütme gibi.

P FONEMİ:

- a) Bazan sözcüğün başında B olur: Parmak - Barmağh, Pemez - Bekmez, Pişirmek - Bişirme gibi.

R FONEMİ:

- a) Bazan L olur: Merhem - Melhem, Karartı - Garaltu gibi.
b) Bazan sözcükteki yeri değiştirir: Kirpi - Kipri, Kirbit - Kibrit, Perhiz - Pehriz, Derviş - Devrêş, Meryem - Meyrem gibi.
c) Bazan sözcükten düşer: Birşey - Bişey, Birgün - Bigün gibi.
ç) Bazan N olur: Murdar - Mındar gibi.
d) Bazan Z olur: Görünmek-Gözükme gibi.

S FONEMİ:

- a) Bazan Z olur: Papas - Papaz, Çerkes - Çerkez, sokak - zuvağh.
b) Bazan ĞH olur: Hırsız - ĞHırğhız gibi.
c) Bazan P olur: Sis - Pus gibi.
ç) Bazan Ş olur: Şemsiye - Şemşiye gibi.

Ş FONEMİ:

- a) Bazan Ç olur: Şalgam - Çelem gibi.
b) Bazan S olur: Şose - Sosa gibi.

T FONEMİ:

- a) Sözcüklerin başında çoğu kez D olur: Testi - Desti, Taş - Daş, Tatlı - Datlu, Tuz - Duz, Tavşan - Davuşan, Tarak , Darağh, Tırnak - Dırnağh, Tut - Dut gibi.
b) Bazan sözcüklerin içinde de D olur: Öğretir - Örgedür Akıtır - Ağhıdır, İştir - Eşüdür gibi.
c) Bazan Ç olur: Tırmalamak-Çırmalama gibi.
ç) Bazan sözcükten düşer: Yontmak-Yonma gibi.

U FONEMİ:

- a) Bazan İ olur: Boru - Bori, Kutu - Gutı gibi.
b) Bazan Ö olur: Buğün - Bögün gibi.
c) Bazan I olur: Murat - Mırat gibi.

Ü FONEMİ:

- a) Bazan Ö olur: Büyük - Böyüg, Küme - Köme, Üvey - Ögey, Kümes - Kömes gibi.
b) Bazan U olur: Kürt - Kurt gibi.

V FONEMİ:

- a) Bazan Ğ olur: Güvercin - Gögercin gibi.
b) Bazan N olur: Vebal - Nabal gibi.
c) Bazan sözcükten düşer: Vurmak - Urma gibi.
ç) Bazan önündeki harfle yerini QO harfine bırakır: Vallahi - QOllahi gibi.
d) Bazan önüne U alır: Tavşan-Davuşan gibi.

Y FONEMİ:

- a) Bazan sözcükten düşer: Şöyle - Séle, Yürek - Ürek, Buğday-Buğda, Böyle-Bele gibi.
b) Bazan B olur: Bey - Beg, Yirmi - İgimi gibi.
c) Bazan sözcüğün başına artık olarak gelir: Aldatmak - Yaldatma gibi.
ç) Bazan Z olur: Yumruk - zumzuk gibi.

Z FONEMİ:

- a) Bir değişim göstermez.

3- BİR SESLİNİN YERİNİ BAŞKA BİR SESLİYE BIRAKMASI:

Bu durum da iki türlü olur:

- a) Kalın bir seslinin yerine ince, ince bir sesli-

nin yerine de kalın bir sesli gelebilir: Jandarma - Cenderme, Cömert - Comart gibi.

b) Bu kuralın dışında, başka seslerle değişmesi: Küme - Köme, Bugün - Bögün, Böyle - Béle gibi.

4- BİR SESSİZİN YERİNE BAŞKA BİR SESSİZİN GELMESİ:

Bu durum da türlü şekillerde olur: Komşu - Gonşi, Tutul - Tuluğh, Güreş - Güleş, Ön - Ög, Merhem-Melhem, Menekşe - Menevşe, Şimdi - Şindi gibi.

5- BAZI SESSİZLERİN SERTLEŞMESİ:

Bazı sözcüklerde B-C-D-G fonemleri P-J-T-K olur: Baca - Paja, Caket - Ceket, Dut - Tut, Diken - Tiken, Gölge - Kölge, Gömlek - Köynek gibi.

6- BAZI SERT SESSİZLERİN YUMUŞAMASI:

K-P-T fonemleri bazan G-B-D olur: Kemik - Gemük, Keçi - Geçi, Pekmez - Bekmez, Taş - Daş, Testi - Desti gibi.

7- BAZI SESSİZLERİN İKİYE KATLANMASI:

Bazı sözcüklerdeki sessizler ikiye katlanır: Eşek - Eşşek, Kısa - Gıssa, Küçük - Güççük, Aşağı - Aşşağı gibi.

8- BAZI FONEMLERİN YER DEĞİŞTİRMESİ:

Bir sözcük içinde bazı fonemler yer değiştirir. Ekşi - Eşgi, Uçkur - Uşgur, Pehriz - Perhiz gibi.

9- BAZAN ARTIK BİR FONEMİN GELMESİ:

Bazı sözcüklere artık fonemler gelir: Elbet - Helbet, Aldanmak - Yaldanma, Avlu - Havul, Ayva , Hayva, Rum - Urum, Yaya - Yayan, Esir - Yéssir, Rus - Urus, Yirmi - İgirmi, Yavru - Yavrik gibi.

10-BAZI FONEMLERİN DÜŞMESİ:

a) Bazı fonemler sözcük içinden düşer: Yufka - Yuğha, Yüksek - Üsgek, Çift - Çüt, Yontmak - Yonma, Yılan - İlan, Satılık - Satlığh, Yürek - Ürek gibi.

B) Master eklerindeki K fonemi, hemen hemen hiç kullanılmaz: Gelmek Gelme, Satmak - Satma, Yatmak - Yatma, Tutmak - Dutma, Görmek - Görme gibi.

11-BAZAN BİR SÖZCÜKTE BİRKAÇ FONEMİN BİRDEN DEĞİŞMESİ:

Bir sözcük içinde birden çok fonemler değişebilir: Teyze - Déyze - Eze, Maydanos - Maydinos, Sümük - ĞHindik gibi.

12-BÜYÜK SES UYUMU:

a) Bir sözcüğün kalın hece ile başlamacı durumunda tüm hecelerinin kalın sesli, ince sesle başlaması durumunda da ince sesle sürmesi durumuna verilen büyük ses uyumu, yöremiz dilinde İstanbul diline göre çok daha iyi uyulmaktadır: Kardeş - Gardaş, Elma - Alma, Şeftali - Şeftelü, anne - Ana, Bahçe - Bağhca, Beraber - Barabar, Terazi - Terezi, Tane - Tene, Taze - Teze, Cahil - Cahal, Meyva - Meyve, Mezar - Mezer, Cenaze - Ceneze, Niksarlı - Nisgerlü, Kepaze - Kefeze gibi.

b) Şimdiki zaman kiplerinde İstanbul ağzındaki bozmalar, yöremiz dilinde yoktur; Ağın - Andiri - Vahşen'de: Geliyorum - Gelirim, Gidiyorum Gédirim, Görüyorum - Göririm gibi, fiillere İRİM - DİRİM kipleri getirilerek... Hozakpur'da: Geliyorum - Geleyyim, Gidiyorum - Gidiyyim, Görüyorum - Görüyyim gibi PİYYİM-DİYYİM kipleri getirilerek... Zalbar ve Meşger'de: Geliyorum-Geleyyim, Gidiyorum-Gideyyim gibi söylenirken, özellikle olumsuzluk ekleri Gelemiyorum - Gelemeyyim, Gidemiyorum-Gidemeyyim gibi kipler alarak, İstanbul ağzındaki bozulan ses uyumu yapılmaz.

13-KÜÇÜK SES UYUMU:

İstanbul ağzında ile eki ile bozulan küçük ses uyumu bozulması, Yöremizde Nen - Nan ekleri ile bu bozulmadan kurtulur; Ayağıyle - A - yağıynan, Kızıyle - Gızıynan, Ağzıyle - Ağzıynan gibi.

Burada amacımız derleme niteliğinden öteye geçmediğinden, İstanbul ağzının mı bozulmuş, yöremiz ağzının mı bozulmuş olduğu üzerinde bir savımız yoktur. Bu konu uzmanlık kolu olmasından, kendimizi yetkili görmeden, yöremiz halkbiliminden bir bölüme tutulan ayna olarak kabul edilmesi dileğimizeyiz.

AĞIN-4. Ağustos. 1991

1947 YILINDAN BUGÜNE KADAR AĞIN'DA SEÇİLEN BELEDİYE BAŞKANLARININ İSİM LİSTESİ

- 1- Ekrem İSPİR (6. 11. 1947 - 27. 5. 1960)
- 2- Şemsettin KORKMAZ (28. 11 1963 - 7. 6. 1968)
- 3- Faik UYANIK (7. 6. 1968 - 30. 3. 1970)
- 4- Ekrem KÖPRÜLÜ (22. 6. 1970 - 7. 11. 1973)
- 5- Sadi KAPISIZ (7. 11. 1973 - 12. 9. 1980)
- 6- İsmet YAPICIOĞLU (26. 3. 1984 - 26. 3. 1989)
- 7- Mehmet AYDIN (26. 3. 1989 - Devam ediyor).

= SEVGİ ÜZERİNE =

Ülkü EMİROĞLU

insanın yaşadığının farkına varması için sevmesi ve sevilmesi şarttır. Sevgi, tarifi imkansız bir duygu bir derinliktir, bir ulaşılmazlıktır. Ona ulaşmak yakalamak ve yaşamak ne kadar zordur. Ama zorluğu kadar da, yakalanınca bırakılması olanaksızdır.

Bu güne kadar bir çok tarifi yapılmıştır. Anlaşılması onunla yaşanılması oldukça güçtür. Hep savaşmak ister. Kimileri "yakaladım" diye sevinmiş kimileri "terkedildim kaybettim" diye üzölmüştür. Fakat yaşayan her insan bu duyguyu tatmış onun verdiği huzuru ve acıyı anlamıştır. Onu kazanmak oldukça zordur fakat kaybetmek, farkınna bile varmadan gerçekleşir. Kimi insanlarda sevginin sonsuzluğuna duvar örüp, bütün gerçekleriyle sevgiyi küçük bir kavram olarak tanımaya çalışmışlardır. Ne kadar acayip bir durum değil mi? Hiç sevginin küçük bir acı içerisine ayrıldığı görölmüş mü? Benim kanımca sevgiyi küçük ve dar bir mekanda tanımak çok zor olur.

Sevgiyi anlamak için yaşamak gerekir. Sevgiyi bir olanaksızlık haline getirmemek için, her zaman iyi niyetli olmalı ve karamsarlığı bırakmalıyız. Ve şunu da dile getirmek istiyorum. Sevgi denen kavram o kadar basit, o kadar ucuz ve o kadar da kolay bir şey olsaydı herkes ondan alabileceği kadarını alır kullanabileceği kadarını kullanırdı. Günümüzün bu acı gerçekleride son bulurdu her halde.

Sevgiyi muhabbeti ancak onu tadanlar ve onun bu gerçek olarak sunduğu meyvesini yiyenler anlamaya çalışmışlardır. Sevgi denen duygu tadına varanlara bir bir sırlarını verir onlarla dertleşir, ağlaşır, küser, barışır ama asla terketmez sadıktır.

Sevgi insanlar için bir tutkudur. Sevgi karanlık dünyalarında ışığı arayanların ışığı. Dünyaya küsmüş gönüllerin puslu pencerelerini hayata kapatmışların ışığı olmuştur. Biz insanlar yaratılmış olduğumuz, günden beri sevginin peşinde koşmuşuz, durmuşuzdur. Onu bir köşe başında bir ağaç dibinde ya da bir çift gözde aramışızdır. Çocukluğundan küçücük yani tap taze bembeyaz bir gül, simsiyah saçlı bir genç ve buruşuk yüzüyle bembeyaz saçlarıyla yaşlanana kadar bir tek sultan yatar gönüllerinde insanın, o da bir sevgi

bir muhabbet bir güzelliştir. Neden sevgi sarmış tüm yaşamı? Neden insanlar bir sevgi arıyor Neden sevgisiz yaşamıyor? Daha doğrusu "sevgisiz yaşamaktansa ölmeyi tercih ederim" diyoruz. Neden sarmasın, çünkü sevgi yaşamın derinliklerinden özü pak bir gerçektir. Gerçeğin meyvesidir. Kainatın mutluluğu muhabbeti değil midir. Keşke sevgiler tanına bilinseydi, yaşamakla kalınmasa ona dokunulabilinseydi. Onunla konuşulabilinseydi, kısacası sevgi kavramı nereden gelmiş, niye gelmiş, ne yapmakta nereye doğru yol almakta bu yolun sonunda ne var neler olacak bilinseydi. Neden her sevginin sonu gelmeyecekmiş gibi düşünülen duygusunun sonu acıyla ve hüsrarla bitiyor? Bu güne kadar böyle gelmiş, bu gün böyle devam ediyor, Bu günden sonra da böyle devam edeceğe benzer. O yüzden bizler bu gerçeği yanlış kavradık. Bu değişmez kuralları. Hakiki olan sevginin yapmacık olmayan muhabbetin hiç sonu hüsrana olur mu? Olmaz tabiki. Yeterki bizler bu sevginin ve muhabbetin gerçek tadını tadabilelim. Yaşayabilelim.

Bizler gerçek sevgiyi, tatmış olsaydık, günümüzde sevgi bu kadar basit, bu kadar aciz olur muydu? Bu kadar büyük ve yüce kavram ayaklar altına alınır mıydı? Sevginin tarifsiz bir duygu olduğunu söylemiştik. Biliyoruz ki yazılsa yazılmaz bir kağıda, onu yazmak mümkün değildir. Çizilse çizilmez, kimse yapamaz bunu. Sığdıramaz onu bir kaç kalem darbesine dar olur onun için dinleyenlere anlatmak çok zordur onun yüceliğini. Ulaştırılamaz kimseye varmaz. Çıktığı yoldan hedefine ulaşamaz. Uzaktır ona hedefi. Onun bir tek yaşadığı yer vardır; o orada can olur, orada yetişir, orada filizlenir, orada meyvelerini verir ve taddırır. Yalnızca kalpler onun yaşaması için geçerli olur. Fakat o yerde de yaşamasına izin verilmiyor ki o yere yerleşsin herkese. Bütün dillere destan olsun sevginin muhabbetin şiirleri ve hikayeleri. Hep o konuşulsun, bütün dünyada. Bütün milletler, bütün insanlar ondan istifade etsin. Ondan ilerde bir şey tutmasınlar. Tek dileğim, tek ümidim bu.

"Sevelim, sevillelim, Bu dünya kimseye kalmaz."

Yunus EMRE

Beyelması Köyü-AĞIN

BERLİN TÜRK DİL VE EKİN DERNEĞİ

Geçici adres :

c/o Ali Seyhun

Pichelsdorfer Str. 108

1000 Berlin 20

Sayın Aşın Dergisi Yöneticileri!

Uzun süren hazırlık döneminden sonra 29 Nisan 1992 günü Berlin Türk Dil ve Ekin Derneğı, çok sayıda kişilerin katılımı ile kuruldu. Demek tüzüğünün ikinci maddesinde amacını söyle saptadı:

"Türkçenin özleşmesini, korunup geliştirilmesini, zenginleştirilmesini; bütün bilim, teknik ve sanat kavramlarını karşılayacak yolda boyutlanmasını bilimsel yöntemler uygulayarak sağlamaya çalışmaktır. Türkçenin özleşmesi yolunda uğraş verenlerle dayanışmada bulunup uygar ve barışçı çabalarla bilimsel, yazınsal ve sanatsal etkinliklere ağırlık vererek bu alanda öncülük etmek, yetişen kuşaklarda anadili bilincini kökleştirmektir."

Genel kurulda yapılan oylama sonucu başkanlığa Ali Seyhun, ikinci başkanlığa Nesrin Tünç, yazmanlığa Hayrettin Seyhan, saymanlığa Mustafa Demir, çalışma kollarının sorumluluğuna Gönül Hürriyet Aydın seçildiler. Yönetim Kurulu yedek üyeleri Ferat Öztürk ve Fuat Kılıç; Denetleme Kurulu ise İsmail Hakkı Ünsal, Cemalettin Şenol ve Ali Ortaç'tan oluşuyor.

Yönetim Kurulu son yaptığı toplantısında önümüzdeki aylarda toplantılar düzenliyerek derneğı tanıtmaya ve dernek amacına hizmet etmeyi sürdürmeye karar aldı. "Altay Dilleri Arasında Türk Diller Ailesi" anabashlığında gerçekleştirdiğimiz ilk toplantımıza ilgisini esirgemeyen dostlara ve toplantıya konuşmacı olarak katılan sayın Dr. Tanya Möckel'e tekrar teşekkür ediyoruz.

Bir başka ülkede, bir başka anadili yaşatmanın güçlükleri herkesçe bilindir. Bilinen bir başka gerçek daha vardır. Berlin'de anadil (türkçe) bilincini canlı tutmak bir derneğın, bir dernekte bir kaç yöneticinin kaldıramıyacağı kadar ağır bir yükür. Dilimize ve kültürümüze toplum olarak sahip çıkmalıyız. Bu nedenle sizi derneğimize arka çıkmaya davet ediyoruz. Derneğimiz din, dil, ırk ayırımı gözetmeksizin tüzüğüne uygun çalışmak isteyen herkese açıktır.

İlgili duyanlara tüzüğümüz ve üye kayıt formu gönderilir.

Katılım, öneri ve uyarılarınızla çalışmalarımızı desteklemenizi bekliyoruz.

Saygılarımızla.

Ali SEYHUN

TANLA GELENLER

sabahın seher vakti değildi belki
/önemli değildi zaten/
ama
kur yapıyordu serçenin biri
diğerine
sabahın sevişilesi
bir saatinde
yaşam dolu
sevgi dolu bir serçe
hep 'minik' derler ya
aldanıp ta serçeye
değil bu öyle değil
kocaman bir serçe
yüreği sevi dolu
ve üniformalı insanlar
öldürtü hazırlığındaydılar
sevinç pırıltısınca aydınlıktı
gökte güneş
yürekteki sevda denli
capcanlıydı
gökte güneş
tel örgüleri aşmış gelmişti yanı
hazırlıklıydı
dişliliğinin bekaretini
erkeğine sunan
bakirenin
hazırlanmışlığına
hazırdı güneş
çelik başlık altında üniformalılar
pek çok şeyden duyarsız
çelik başlık altında kavruldular
güneş hazırlıklıydı
serçenin adına
ve sevdasına

1987

Savaş BEYDEMİR

ÇOK ADAMLI HALAYLARI ELELE VERMESİNİ BİLENLER TUTAR

Şeref Bedri ERDEM

insan, doğup büyüdüğü yeri sever. Bu her yer ve her kes için böyledir. Sebepleri çeşit çeşit yorumlanıp açıklanabilecek bu olgu, bir yaratılış sırrıdır.

Yakın yurdunu ve yurttaşını sevip özlemek başka, ona güvenmek başka bir şey.. İnanıp "güvenme duygusunun oluşması koşullara bağlı. Böyle bir duygunun yüreği doldurması için, deneyimleriniz olacak. Onlarla dağları devirip, ırmağı tersine çevirebileceğinizi sanmak için onlarla el ele verip birşeyler yapmış olmanın doyumsuz tadını yaşamış olmalı, anılarına sahip olmalısınız.

Bir çok Ağın'lı size, (Ağın'lıyla bir şey yapılmaz) demiş olabilir. Eskiden de, şimdi de Ağın'da bir şey yapmak isterseniz, her kafadan bir ses çıkacağı kaygısı, söz veya satır arası ima edilebilir. Bazan açık, çok defa üstü kapalı anlatılmak istenen, Ağın'lının, Ağın için zahmet ve zarara katlanmaktan kaçınacağı yolundadır.

Aramızda eskiden de, şimdi de kesinkes, bu yargıya katılmayanlarımız vardır...

Onlar, Ağın'da veya Ağın dışında Ağın için bir şey yapmak istenirse, başaramamanın asla söz konusu olmayacağından emindirler.

Bu inançları, Ağın'da yaşayıp denedikleri, sevinci bitip tükenmez ve unutulmaz anılarının sonucudur.

Ağın'lının aldatılması zordur.

Belki de aldana aldana ona karşı bir mekanizma oluşmuştur.

İşe soyunanların, kendisinden birşeyler feda edileceğine inanıp da var olanını harcamaktan kaçacak Ağın'lı yoktur.

Kahvede canım (66) sını, bahçede suyunu, yayıkta yoğurdunu bırakıp, çağrılan işe koşanların verdiği bir güvendir bu... Bu güven, Ağın'lı ile Ağın'ın aşağısının yukarıya taşıyabilineceği duygusudur.

Anadolu'nun her yerinde toprak imecenin suyu ile sulanmıştır. İmece olmadan, hiçbir dere-de hiçbir değirmen dönemezdi.

Ağın toprağı imecenin nidalarını tarlasında, bostanında, bağında saklıyor inanın...

Nohut, arpa tarlalarında, bağ kazımlarındaki hay-huyu duymamış olanın inanması zordur bu işe...

Bu işe inananlar, Ağın'da bir şey yapılmıyorsa, bu kusurun Ağın'lıda değil, kendi nefislerinde olduğunu bilmektedirler.

Şimdi bunu itiraf ederek, acılarını azaltmak istiyor olabilirler.

Denemek isteyene, Ağın Halkı ile çokook suyun üstüne çokook köprü yapmanın lafı bile olmayacağı üzerine, her şeyi ile bahse girecekler vardır.

Ağın Halkı, daha önce çok su üstüne, çok köprü yapmıştır da ondan...

FIKRALAR

BACAKLARIM TUTMUYOR BACAKLARIM

Ersan erkal Altan ve emsalleri toplanmış bağlarda içmişler, hepsi sarhoş. İsperek dere-sinden Ağın'a doğru gelirken, Erkal derenin kenarında oturmuş, arkadaşları "haydi kalk gidelim" dedikçe. Erkal "Ben sarhoş değilim, aklım başımda, şuurum yerinde, yalnız bacaklarım tutmuyor bacaklarım." diye diyor. Zorla aşağı caminin önüne getiriyorlar, bu sefer duvarın üzerine oturuyor. Evine git diyorlar, gitmiyor. Altan "bizim evde kimse yok, haydi bize gidelim" diyor. Erkal yine diyor, "Hayır ben hiç bir yere gitmem, Noman efendi henüz yatmamıştır, beni bekliyordur, o yattıktan sonra giderim."

ÖRGETMENİM DAVUL'DA VAR

Ağrı Ortaokulunda müzik dersinde öğretmen, nefesli çalgıları sayın? diye sorar. Öğrenciler gırnata, zurna, kaval, gibi bilinen bütün çalgıları sayıyorlar. Fakat Vezni'nin (Vezni Erbakan) parmağı ısrarla kalkıyor. Öğretmen Vezni'ye söz verince, Vezni heyecanla.

-Öğretmenim davulda var.

NÜFUS SAYIMI

Nüfus sayımı yapılırken, görevli sorar

- Adınız.
- Vezni Erbakan.
- Mesleğiniz.
- Ev girişisi.

SEDDÂCE DERLER SADDÂCE

Paynik'li Fazlı Dayı, eski kış günlerinde ocak başında yaptıkları sohbetleri anlatıyor. "Eskiden ne günlerimiz olurdu. Hep beraber toplanur, ocak başında saddeceleri serer otururduk", yeyince noman Amca (Noman Gençaydın) hemen söze girerek yanlışını düzeltir.

- Ona seddece demezler, seddace derler seddace.

KORTOP OLAM

Ağın'ın köylerinden birinde kadının öküzü hastalanmış öküz iyileşsin diye, kadın 15 gün oruç tutmuş. Ancak onbeşgün sonunda öküz ölmüş. Kadın gözlerini yukarıya çevirerek.

- Bunu önümüzdeki ramazana saymasam kortop olam.

MISIR'DA MISİR YETÜŞÜR

Coğrafya dersinde öğretmen Vezni'ye (Vezni Erbakan) sorar. "Mısırdaki yetişen ürünleri say." Vezni biraz düşündükten sonra verir cevabı.

Öğretmenim Mısır'da misir yetüşür.

LOĞU İSTEMİŞTİ

Konaklı Hacı Keleş hizmetkârına "Akşam erken yat ki seni sabah Saracık'taki akrabaların yanına göndereceğim, bir işin var" der. O da ağanın gözüne girsin diye, ağaya sormadan, işin ne olduğunu öğrenmeden gider. Saracık'takiler neden geldiğini sorunca "Ağam, bir işim var seni sabah Saracığa göndereceğim dedi ben de geldim" diyince, hizmetkârın sağlığını anlayıp, hiç bozuntuya vermeden "Şu loğu istemişti, onun içindir." diyerek loğu adamın sırtına verip gönderirler. Ağa sabah kalktığında hizmetkârı loğ sırtında oflaya puf-laya geldiğini görür.

SELAMÜN ALELKÜM EY EHLİ KUBUR

Tatarağası gillerden Hoca Ali Efendi'nin mezarlıktan feçerken "Selamün aleyküm ey ehli kubur" diyerek ölüleri selamladığını herkes bilir. Yine birgün karanlığın çöktüğü, akşam vakti Hoca Efendi Enerle'den Ağına gelirken Kanlı-camaşat'ta Hoca Efendi "Selamün aleyküm ey ehli kubur" diyince, mezar taşının dibine dinlenmek için oturan birisi kendisine selam verdiğini zannederek "Aleyküm selam Ali Efendi" diyerek cevap verir. Ali Efendi biraz şaşkın, biraz korkulu ne olduğunu anlamadan Ağın'a doğru kaçmaya başlar. Oradaki şahıs Ali Efendinin korktuğunu görünce kendini tanıtmak için peşine düşer. Ali Efendi'de daha çok korkarak Ağın'a doğru koşar.

Derleyen: H.Cüneyt ÖZKUL

ARAMIZDAN AYRILANLAR

Rahmetli Nezahat-Hüseyin Tuncer'in kızları-Sabri Gülsaran'ın sevgili eşi- Gülser, Serap ve Ümit'in kardeşleri, can dost Gönenç Gülsaran (Tuncer) yakalandığı amansız hastalıktan kurtulamıyarak 12/2/1993 tarihinde Ankara'da vefat etmiştir. Merhuma Tanrıdan Rahmet, tüm yakınlarına başsağlığı dileriz.

Hemşehrimiz ve yakın dostumuz Güner Omay'ın baldızı, Ağın aşığı Yıldız Omay'ın ablası Emekli Yargıç Hanımşah Nişli 8-Mart-1993 günü Ankara'da vefat etmiştir. Merhuma Tanrıdan Rahmet sevgili dostlarımıza ve tüm yakınlarına Başsağlığı diliyoruz.

Nebahat Çetin'in Vefalı eşi, Fatma Güleç'in, Ahmet Çetin'in, Fikret Çetin'in ve Şengül Sağlam'ın babaları Ayşe Şekeroğlu'nun, Necip, Kemal, Bedrettin Karataş'ın ve Zeynep Aksu'nun enişteleri. Dostumuz Mehmet Çetin (Memiş Dayı) 12-Mart-1993 günü Malatya'da vefat etmiştir. Merhuma Tanrıdan Rahmet tüm yakınlarına başsağlığı dileriz.

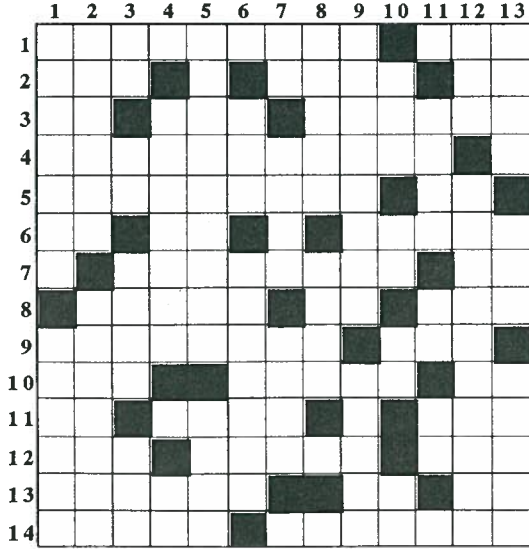
Merhum Sıtkı Fırat'ın abisi Hatice Fırat'ın değerli eşi İbrahim ve Yusuf Fırat'ın sevgili babaları İsmet ve Ziyaattin Ağın'ın enişteleri, Kutup hocanın damadı Sakıp Fırat'ın amcası, Hatice Özdil ve Fatma Çukacı'nın abileri Mehmet Çukacı'nın dayıları Hastekli Ahmet Fırat 14-Mart-1993 günü Ağın Ali Uşağı mahallesinde vefat etmiştir. Merhuma Tanrıdan rahmet tüm yakınlarına başsağlığı dileriz.

Merhum Ahmet (Erkân) Özan'ın eşi, Fatma, Tevfik Özan'ın yengeleri, H. Zihni, Osman Özan ve Ayşe Ispanakçı'nın yengeleri, Merhum Gülnaz Özışığın ve Meliha, M. Ünsal, M. Ünal Özan'ın sevgili Anneleri Nadiye Özan 24-Mart-1993 günü Ankara'da vefat etmiştir. Merhuma Tanrıdan Rahmet tüm yakınlarına başsağlığı dileriz.

AĞIN

BULMACA

SOLDAN SAĞA: 1- 1840-1902 yılları arasında yaşamış, Nana, Meyhane, Bozgun, Toprak, Doktor Paskal gibi eserlerin de sahibi ünlü Fransız yazar... Kimi spor dallarında iki rakip arasında yapılan karşılaşma... 2- Adele... Ardından gelen bir açıklamayı belirten sözün kıyası, tek kelimeyle anlamına gelen bağlaç... Bir cetvel türü... 3- Vesaire'nin kısaltılması... Konya yakınlarında bir barajın adı... Dalgınlık, dikkatsizlik, boş bulunma... 4- 1441-1501 yılları arasında yaşamış, Lisan üt tayr, Muhakemet ül-lügatayn, Ferhat ü-Şirin, Leyla Vü-Mecnun gibi eserlerin de sahibi olan Çağatay şairi... 5- Büyük bir örümcek cinsi... Eski Mısır'da bir tanrı... 6- İlkel bir silah... Kimyada magnezyumun simgesi... Tek bir kürekçi tarafından kullanılan, bir çift kürekle donatılmış uzun ve narin tekne... 7- Sololar, koro ve çalgılar için yazılan, temsil edilmeyen, genellikle dinsel dramatik müzik... Kimyada galyumun simgesi...

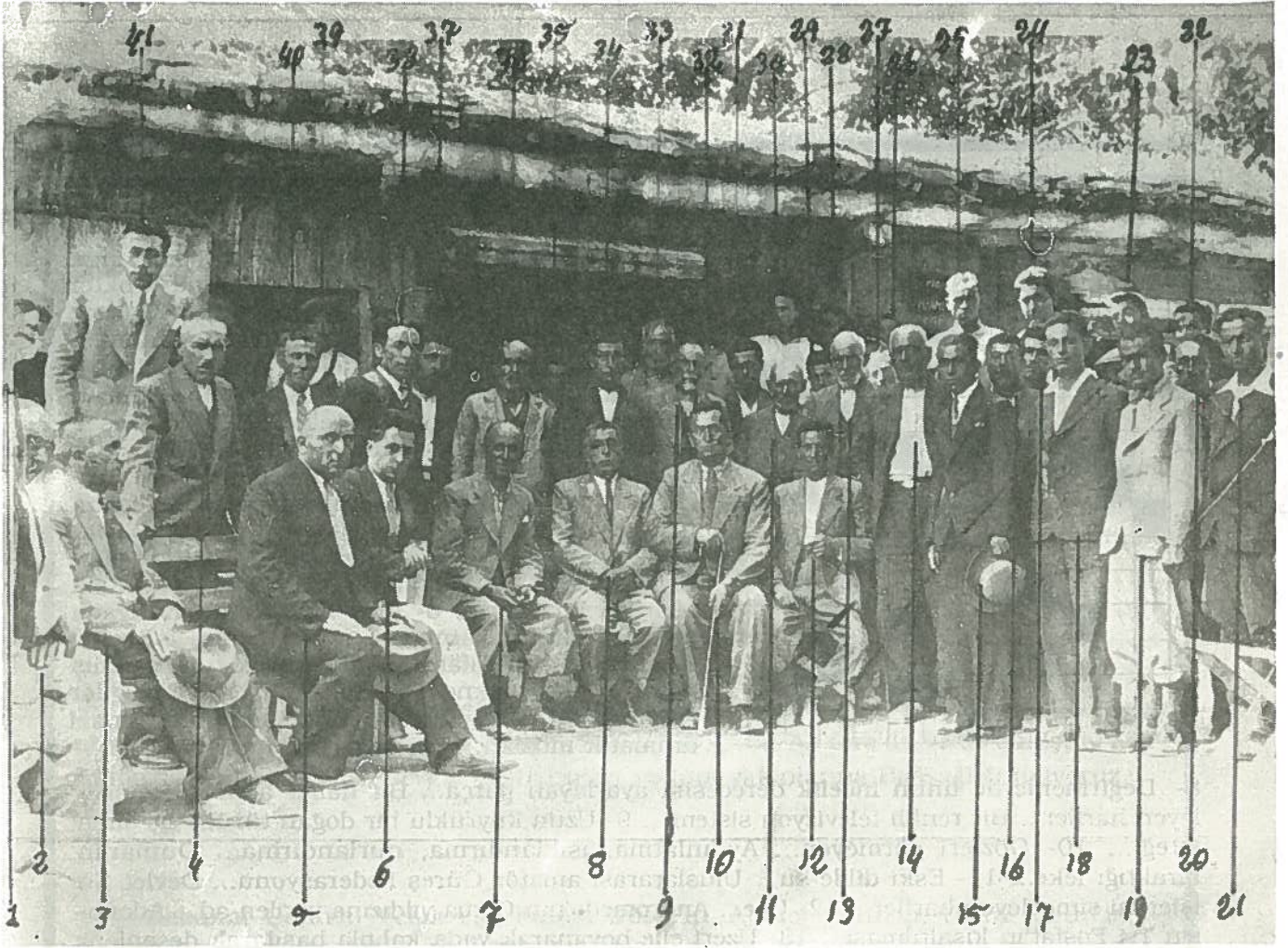
8- Değirmenlerde unun incelik derecesini ayarlayan parça... Bir haber ajansını simgeleyen harfler... Bir renkli televizyon sistemi... 9- Uzun kuyruklu bir doğan türü... Öç alma isteği... 10- Gözleri görmeyen... Aydınlatma, ışıklandırma, nurlandırma... Dumanın bıraktığı leke... 11- Eski dilde su... Uluslararası amatör Güreş Federasyonu... Devlet Su İşleri'ni simgeleyen harfler... 12- Üye... Andromeda'nın Gama yıldızına verilen ad... Adenozin Tri Fosfat'ın kısaltılması... 13- Üzeri elle boyanarak yada kalıpla basılarak desenlendirilmiş, genellikle kadın başörtüsü olarak kullanılan tülbent... Namus... İskambilde birli... 14- Avcıların av beklemek için taş yığınlarından yaptıkları pusu... Bir şeyin gerçekleşmesini gönülden isteme, dilek...

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- Yerin kütle merkezinden geçen ve kutuplar eksenine dik olan, düzlemin yerkürenin yüzeyini kestiği çizgi... Yalnızca tek ve aynı rengin açıktan koyuya değişik tonları kullanılarak yapılan resim... 2- Hayvanları sulamaya yarayan büyük tas, yalak... Sema eden derviş... 3- Yağlı kara... Kimyada İridyumun simgesi... Deri ciltlerde kurt yeniklerinden dolayı meydana gelen ız... (Tersi) Eskiden bağırsaklar... 4- (Tersi) Karmaşık olma durumu... Bir emir... 5- Yayvan ağızlı kısa tüfek... Yardım amacıyla toplanan para yada eşya... 6- Bir kimsenin yada bir şeyin arkası... Devlet ve Demokrasi, Nasıl bir Demokrasi istiyoruz, Nasıl bir Eğitim istiyoruz adlı kitapları da yazan Server ön adlı hukukçu ve yazarın soyadı ... 7- Rey... (Tersi), Bir çeşit yakacak... Kur'an'da bir sure adı... 8- (Tersi) Yasal... Eski dilde süt emme... 9- Göç eden balıkların boğazlar yoluyla Akdenizden Karadenize çıkması... Sayıları yazmaya yarayan simgelerin herbiri... 10- Bir işi yapma, bir buyruğu yerine getirme... (Tersi) İlkel bir silah... Bir bağlaç... Müzikte bir nota... 11- İtalya'da bir ırmak... Matematikte sabit bir sayı... Eski dilde ayak... 12- Tanrı tanımaz... Orta Asya'da bir devlet... 13- Yasadışı, yıkıcı amaçlar güden topluluk... Gelecekte haber verme, kaybolanı bulma gibi amaçlarla kimi nesnelere bakıp anlam çıkarma... Üflemler bir çalgı.

Ali ŞAHİN

NOT: İsmail Ercan ve Hakkı Akbaş'ın göndermiş oldukları bulmacaların çözümleri gönderilmemiş olduğundan yayınlanmamıştır. Lütfen çözümlerini gönderiniz.

AĞIN

**Ağın Dergisinin 1992/10 Sayısının Arka Kapak Fotoğrafının
Baskısı Bozuk Olduğundan Tekrar Yayınlıyoruz**

1- Toğö Dayı	21- Vehbi Özmen
2- Sadık Gencosman	22- Ög. Hüseyin Tuncer
3- Ög. Ahmet Tuncer	23-
4- Ög. Mustafa Kabasakal	24- Ög. Latif Yurtçu
5- Ög. Halim Özkul	25-
6- Ög. Reşat Ergönül	26-
7- Ög. Hüseyin Özüğürler	27- Memeş gilin Remzi Şen
8- Ög. Hacı Ali Bey	28- Küçük berber
9- Hacı Ahmet Niksarlı	29- Sabri Baykut
10- Ög. Neşat Delikanlı	30-
11- Memeş gilin Şükrü Şen	31- Hoca gilin Mustafa Berikman
12- Ög. Nuri Beyay	32- Eğitimci Mevlüt
13- İbrahim Özkul (İbik dayı)	33- Mehmet İsbanaççı
14- Ömer Lütü	34- Mehmet Serttaş
15- Ög. Sami Ünal	35- Dırıkko gilin Müslüm Dirlık
16- Asım Ağın	36- Memülağa gilin Ahmet Alp
17-	37- Hüseyin Özkul
18- Ög. İbrahim Başar	38- Kemal Erbil
19- Ög. Hayrullah Fırat	39- Adıgüzel Beydemir
20- Nuri Modan	40- Toğö dayının damadı, Tahrirat Katibi Fevzi Üstündağ
	41- Saadettin Soylu

Not: 1- Tanınmalar Rahmetli Sadettin Soylu, berber Gencaga, İsmail Beydemir ve Vakıf Özkul tarafından yapılmıştır.

2- Arka plandaki dükkanın tabelasında (PERUKAR MEHMET) yazılıdır.

3- Fotoğrafta tanınmayanlar dışında, hayatta kalan bir tek Vehbi Özmen vardır.